Klimat- och näringslivsdepartementet

KonTiki Vind AB,
c/o Mikael Berglund, Erik Andersson
och Erik Marklund,
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB

Ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon för vindkraftparken Vidar

Regeringens beslut

Regeringen ger KonTiki Vind AB (org. nr. 556701–0854) (sökanden) tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon att i norra Skagerrak inom Sveriges ekonomiska zon

a) uppföra, driva och avveckla en gruppstation med högst 75 vindkraftverk med tillhörande transformatorstationer, plattformar och därmed sammanhängande anläggningar, och

b) framställa högst 205 000 ton vätgas per år via elektrolysörer med tillhörande infrastruktur, antingen på respektive vindkraftsfundament (decentraliserad vätgasproduktion) eller på plattformar inom området (centraliserad vätgasproduktion) samt uppföra, driva och avveckla tillhörande intern infrastruktur.

Verksamhetsområdet avgränsas av hörnpunkterna 1–3 vars koordinater enligt referenssystemet SWEREF 99 TM är följande.

Punkt	Östlig koordinat	Nordlig koordinat
1	245 211.84	6 521 829.02
2	245 837.51	6 501 957.93
3	225 363.83	6 503 331.15

Vindkraftverkens totalhöjd får vara maximalt 370 meter över medelvattennivån.

De byggnations- och anläggningsåtgärder som krävs för verksamheten ska ha vidtagits senast 10 år från dagen för detta beslut. Tillståndet förfaller för de delar av verksamheten som inte har utförts vid denna tidpunkt.

Verksamhetsutövaren ska underrätta Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) när anläggningen tas i drift (börjar producera el).

Tillståndet gäller i 40 år från den dag verksamhetsutövaren anmäler till länsstyrelsen att verksamheten eller en del av denna tagits i drift.

Regeringen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Villkor

Regeringen föreskriver följande villkor för tillståndet.

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten utformas och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har uppgett i ansökan och övriga handlingar.

Samråd om utformning av energiparken

2. Den närmare placeringen av vindkraftverken ska ske efter samråd med länsstyrelsen, Sjöfartsverket och Transportstyrelsen. Inför den slutliga utformningen av energiparken ska verksamhetsutövaren samråda med Försvarsmakten om vindkraftverkens höjder, positioner och antal. Verksamhetsutövaren ska inhämta Försvarsmaktens godkännande av vindkraftverkens positioner.

Anläggningsarbeten och undervattensbuller

3. Anläggningsarbeten ska inte exponera tumlare för nivåer av undervattensbuller högre än 140 dB re 1 μPa^2 s $SEL_{cum,VHF,24h}$.

   Tumlare ska inte anses exponerade för nivåer av undervattensbuller högre än ovan angivet värde om kontroll i enlighet med det slutligt fastställda kontrollprogrammet för verksamheten visar att värdena inte överskrids.

Kontroll av undervattensbuller ska ske genom lämplig kombination av modellering och mätning och ska fastställas slutligt i kontrollprogrammet. I modelleringen ska fastställande av platsspecifikt kontrollvärde ($SEL_{ss,VHF}$) tas fram.

Om angivet värde överskrids ska verksamhetsutövaren avbryta arbetet så snart säkerheten för människors liv och hälsa vid anläggningsarbetena kan garanteras. Därefter ska överskridandet anmälas till länsstyrelsen och åtgärder vidtas för att värdena framgent inte överskrids.

Om värdet överskrids vid två av efterföljande fem bullrande anläggningsarbeten, ska arbetet stoppas och en åtgärdsplan upprättas för att undvika framtida överskridanden. Åtgärdsplanen ska lämnas till länsstyrelsen innan bullrande anläggningsarbete får fortsätta.

4. Pålning ska inledas med mjuk uppstart, så kallad soft start, varefter styrkan i hammarslagen successivt ska trappas upp, så kallad ramp-up. Varaktigheten för soft start-perioden respektive ramp-up perioden får som utgångspunkt inte vara kortare än 30 minuter vardera. Verksamhetsutövaren ska, som en del av skyddsplanen för pålningsarbeten, redovisa hur ramp-up perioden tillsammans med eventuella ytterligare skyddsåtgärder bäst kan anpassas för att undvika påverkan på tumlare. Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen meddela en kortare ramp-up period än 30 minuter.

5. Den genomsnittliga slagfrekvensen får inte överstiga 15 pulser/min under perioden med ramp-up eller 30 pulser/min under pålningsarbetet.

6. Det ska finnas rutiner för hur driftsstörningar som medför ökade ljudnivåer under drift ska åtgärdas. Av rutinen ska framgå att verksamhetsutövaren ska registrera och rapportera driftsstörningar som kan öka ljudnivån under vatten och meddela länsstyrelsen vilka skyddsåtgärder eller försiktighetsmått som vidtagits. Rutinen ska lämnas in till länsstyrelsen senast sex månader innan vindkraftparken tas i drift och ska hållas aktuell med en periodicitet som framgår av kontrollprogrammet.

7. Verksamhetsutövaren ska årligen till Havs- och vattenmyndigheten rapportera aktiviteter som alstrat sådana undervattensljud som faller under Sveriges rapporteringsskyldigheter för impulsivt ljud enligt

havsmiljödirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område).

Akustiska positioneringssystem

8. Vid användning av akustiska positioneringssystem med frekvensområden under 200 kHz (såsom USBL) ska så kallad mjuk uppstart av systemen tillämpas. Tidsperioden för mjuk uppstart ska uppgå till minst 20 minuter.

Bottensamhällen

9. Flytande plattformars bottenförankringar med tillhörande erosionsskydd ska inte placeras på eller inom en radie om 50 meter från identifierade hårdbottenstrukturer överstigande 25 m^2. Ankarlinor ska inte komma i kontakt med nämnda formationer. Plattformar som står på botten får inte anläggas närmare än 200 meter till nämnda formationer. Länsstyrelsen får meddela undantag från detta krav.

10. Inom områden som redovisas på kartor A.3.1 och A.3.2 i länsstyrelsens förslag till beslut ska anläggande av anläggningsdelar som medför fysisk påverkan på havsbotten föregås av videofilmning. Om någon av arterna trubbig piprensare, gles piprensare, grov kragpiprensare, broskanemon eller piprensarormstjärna påträffas vid filmningen ska verksamhetsutövaren samråda med länsstyrelsen om vidare tillvägagångssätt inför placeringen av anläggningsdelar inom området.

11. Anläggningsdelar får med hänsyn till bottenmiljö inte placeras inom området som redovisas på karta A.2 i länsstyrelsens förslag till beslut.

12. Om kablar eller rörledningar spolas ned ska plattformar för transformatorerna och för vätgasproduktion (vid central produktion) inte placeras söder om koordinaterna; E/X: 244676.99, N/Y: 6507196.85 (anges i SWEREF 99 TM). Länsstyrelsen får meddela undantag från detta krav.

Landskapsbild

13. Flytande fundament med vindkraftverk får inte placeras inom de två områden som redovisas på karta A.1 i länsstyrelsens förslag till beslut.

Sjöfart och flygtrafik

14. Verksamhetsutövaren ska senast tre (3) månader innan anläggningsarbetena påbörjas samt när arbetena avslutas informera Kustbevakningen, Försvarsmakten, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Försvarets radioanstalt och länsstyrelsen om detta.

    Myndigheterna (förutom Kustbevakningen) ska även informeras fortlöpande om arbetenas fortskridande.

15. Verksamhetsutövaren ska senast sex (6) månader innan anläggningsarbeten påbörjas samråda med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen om de åtgärder som krävs till skydd mot störningar för sjöfarten. Verksamhetsutövaren ska bekosta eventuella skyddsåtgärder.

    Senast sex (6) veckor före anläggningsarbetets start ska tidpunkt för detta meddelas Sjöfartsverket så att information kan delges genom sjöfartens informationsvägar. Informationen ska innehålla uppgifter om område, tidsplan, omfattning, kontaktvägar till arbetsledning samt eventuella andra uppgifter av betydelse för sjötrafiken. Informationen ska uppdateras i god tid när så krävs.

    I samband med att anläggningsåtgärder vidtas ska verksamhetsutövaren följa de anvisningar som lämnas av Sjöfartsverket med avseende på projektets fartygstrafik till och från projektområdet.

    Under anläggningsskedet ska det aktuella arbetsområdet övervakas av verksamhetsutövaren. Fartyg som riskerar att navigera fel ska underrättas.

16. Vid var tid gällande regler om hindermarkering respektive utmärkning för sjöfarten med sjösäkerhetsanordningar ska följas enligt Transportstyrelsens och Sjöfartsverkets anvisningar.

    Påverkan från hinderbelysning ska minimeras. Vindkraftverken ska förses med utrustning som möjliggör att hinderbelysningen i huvudsak är nedsläckt nattetid och tänds när ett bemannat luftfartyg (till exempel flygplan eller helikopter) närmar sig vindkraftverken, om detta är möjligt med hänsyn till tillgänglig teknik och luftfartens säkerhet, Försvarsmakten inte motsätter sig det samt om gällande regler vid

anläggande så medger. Hinderbelysningens ljusstyrka ska nedregleras under skymning, gryning och mörker så mycket som gällande föreskrifter medger. Blinkande ljus på vindkraftverken ska synkroniseras inom parken.

17. Senast 30 dagar innan fundament för vindkraftverk, fundament för vätgasproduktion (vid centraliserad produktion), transformatorstation eller mätmast installeras, ska uppgifter om läge och höjd ges in till Transportstyrelsen och Sjöfartsverket. Vidare ska en flyghinderanmälan lämnas in till Försvarsmakten.

Avfall, oljeanvändning och släckvatten

18. Behållare och anläggningsdelar som innehåller olja, bränslen och andra flytande kemikalier ska så långt som möjligt förses med läckageskydd. Anläggningsdelar med fast brandbekämpningsutrustning ska så långt som möjligt förses med utrustning för uppsamling som motsvarar volymen av det internt lagrade släckmedium som kan uppkomma ur utrustningen. Läckageskydd ska ha kapacitet att samla upp hela volymen. Utrustning för uppsamling av spill och olja och andra flytande kemikalier från vindkraftverk och plattformar för transformatorstation och vätgasproduktion ska finnas.

    Avfall som uppstår i verksamheten, såväl fast som flytande, ska tas om hand och transporteras till land för omhändertagande.

Marinarkeologi

19. Planering och genomförande av vindkraftparkens anläggningsdelar (fundament, kablar, transformatorer och erosionsskydd samt dumpningsområden för sediment) ska genomföras så att kulturmiljöer inte kommer till skada.

20. Om det finns risk för att marinarkeologiska objekt skadas, eller i det fall anläggningsarbeten planeras inom en 100 meters radie från kända marinarkeologiska objekt, ska verksamhetsutövaren i samråd med länsstyrelsen låta utreda dessa innan arbetena påbörjas. Länsstyrelsen får ställa ytterligare krav för att fastställa objektens art och antikvariska status. Länsstyrelsen ska skyndsamt kontaktas om tidigare okända kulturlämningar påträffas.

Riskhantering och Seveso

21. Ett uppdaterat handlingsprogram ska ges in till länsstyrelsen senast tre (3) månader innan vätgasproduktionen tas i drift. Handlingsprogrammet ska innehålla mål och allmänna handlingsprinciper, beskriva verksamhetens säkerhetsarbete samt belysa de risker som framgår av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Oexploderad ammunition

22. Inför den slutliga utformningen av energiparken ska verksamhetsutövaren genomföra undersökningar av botten för att säkerställa att det inte finns oexploderad ammunition och andra stridsmedel inom områden där ingrepp kan komma att ske. Senast en månad innan anläggningsarbetena påbörjas ska resultatet av undersökningarna redovisas för länsstyrelsen.

23. Vid eventuellt behov av röjning av minor eller annan oexploderad ammunition samt andra stridsmedel ska samråd ske med Försvarsmakten och länsstyrelsen. Verksamhetsutövaren ska efter samråd med dessa myndigheter ta fram lämpliga skyddsåtgärder för att undvika eller reducera potentiell påverkan på fisk, sjöfågel och marina däggdjur.

Beredskaps- och räddningsplan

24. Innan respektive projektfas (anläggning, drift och avveckling) påbörjas, ska en beredskaps- och räddningsplan utarbetas efter samråd med Sjöfartsverket, länsstyrelsen och Kustbevakningen samt med berörd myndighet i Norge som begär samråd.

    Planen ska bl.a. omfatta rutiner för hur verksamheten nödstoppas, både lokalt och på distans, samt hur andra kritiska säkerhetsfunktioner styrs och visas i styrsystem både lokalt och på distans. Vidare ska planen omfatta larmning, evakuering och utrymning, insatser för sjöräddning, bärgning och räddning av eventuella skadade, skydd av miljön vid oljeutsläpp, åtgärder som ska vidtas för att begränsa allvarliga kemikalieolyckor, intern och extern brandbekämpning och bärgning av skadade fartyg. Planen ska även redovisa ansvarsfördelning, tillgängliga räddningsresurser och bogserbåtskapacitet i områdets närhet. Planen ska också innehålla uppgift om vem eller vilka som ansvarar för kontakt och

samråd med berörda myndigheter samt uppgifter om hur personalen utbildas och övas och hur samövningar med de parter som behöver delta i räddningsinsatser genomförs. Planen ska övas regelbundet.

Planen ska ses över minst en gång per år, när det till följd av ändrade förhållanden finns anledning till det eller efter ett längre tidsintervall som länsstyrelsen bestämmer. Planen ska alltid uppdateras innan en ändring genomförs som väsentligt kan påverka faran för allvarliga kemikalieolyckor eller andra identifierade risker. En uppdaterad plan ska ges in till länsstyrelsen så snart den har färdigställts.

Yrkesfiske och vattenbruk

25. Verksamhetsutövaren ska intill ett belopp om högst 20 miljoner kronor i 2024 års prisnivå, bistå berörda producentorganisationer vid eventuella utredningar av fiskemetoder eller teknisk utrustning samt vid bekostande av eventuell ny utrustning som kan föranledas av anpassningar för ett fiske eller för vattenbruk inom eller i närheten av energiparken. Hälften av beloppet ska betalas vid uppvisande av en plan för sådana utredningar eller plan för inköp av utrustning, och resterande delen av beloppet ska betalas vid redovisande av vidtagna åtgärder eller inköp.

26. Verksamhetsutövaren ska hålla samråd med yrkesfiskets producentorganisationer samt vattenbruksorganisationer om utformningen av parken. Verksamhetsutövaren ska, om intresse finns hos organisationerna, verka för att tillsammans med dessa upprätta och bibehålla en samverkansplan i syfte att möjliggöra samexistens med fortsatt och framtida demersalt yrkesfiske samt vattenbruk i vindkraftparken.

Undersökningsprogram

27. Verksamhetsutövaren ska utföra och bekosta undersökningar om energiparkens påverkan på sjöfåglar, migrerande fåglar, fladdermöss, fisk och skaldjur samt tumlare. Verksamhetsutövaren ska, efter samråd med länsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten samt Naturvårdsverket, utarbeta ett program för sådana undersökningar.

    Av undersökningsprogrammet ska bl.a. framgå omfattningen av och hur undersökningar ska genomföras, att det ska anpassas efter behov över

tid samt med vilket tidsintervall det ska ses över. De undersökningar som ligger till grund för genomförd miljöbedömning ska beaktas när undersökningsprogrammet tas fram.

Undersökningsprogrammet ska omfatta förhållandena innan parken tagits i drift avseende sjöfåglar, migrerande fåglar, fisk och skaldjur samt tumlare. Ett förslag till program ska inlämnas till länsstyrelsen senast ett (1) år efter att tillstånd meddelats, eller den senare tid som länsstyrelsen medger.

Undersökningsprogrammet ska även omfatta förhållandena under driftskedet avseende sjöfåglar, migrerande fåglar, fisk och skaldjur, tumlare samt fladdermöss. Förslag till program för driftskedet ska inlämnas till länsstyrelsen senast sex (6) månader innan energiparken tas i drift (producerar el).

Kontrollprogram

28. Kontrollprogram för verksamheten ska finnas för anläggnings-, drifts- och avvecklingsskede. Kontrollprogrammet ska upprättas efter samråd med länsstyrelsen, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Av kontrollprogrammet ska framgå hur kontroll av verksamheten ska ske, med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Av kontrollprogrammet ska även de rutiner som krävs enligt villkoren i detta tillstånd framgå. Det ska vidare framgå hur verksamhetsutövaren ska informera länsstyrelsen om projektets fortskridande.

    Förslag till ett kontrollprogram ska lämnas till länsstyrelsen senast tre (3) månader innan anläggningsarbetena inleds, innan anläggningen tas i drift och innan anläggningen ska avvecklas.

    Kontrollprogrammet kan samordnas med eventuella övriga kontrollprogram för verksamheten. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt.

Avveckling

29. Vid en nedläggning av verksamheten ska avvecklingsåtgärder vidtas. Verksamheten ska anses som nedlagd om verksamheten för elproduktion inte har bedrivits under en sammanhängande tid av tre år. En avvecklingsplan ska tas fram av verksamhetsutövaren och ges in till

länsstyrelsen. Länsstyrelsen får besluta om i vilken omfattning anläggningar inklusive fundament ska tas bort och vilka övriga åtgärder som kan krävas för ett återställande.

Ekonomisk säkerhet

Verksamhetsutövaren ska för tillståndets giltighet enligt 5 b § lagen om Sveriges ekonomiska zon ställa en ekonomisk säkerhet för kostnaderna för återställningsåtgärder samt för eventuell nödvändig sjömätning i samband med en nedläggning av verksamheten. Säkerheten, som ska ställas senast när anläggningsarbetena påbörjas, ska uppgå till sju (7) miljoner kronor per uppfört vindkraftverk i 2024 års prisnivå. Säkerheten ska tillställas och godkännas av länsstyrelsen innan tillståndet får tas i anspråk.

Tillsynsmyndighet

Enligt 8 § förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon ska Kustbevakningen till skydd för den marina miljön utöva tillsyn över sådana verksamheter som avses i 5 och 9 §§ lagen om Sveriges ekonomiska zon. Med undantag från vad som anges i förordningen ska länsstyrelsen utöva tillsyn över den verksamhet som omfattas av detta tillstånd. Kustbevakningen ska vid behov bistå länsstyrelsen med resurser för tillsynen.

Delegationer

Länsstyrelsen får besluta om de ytterligare villkor, medge de undantag eller förelägga om de försiktighetsåtgärder som kan behövas enligt följande.

D1. Beslut om undantag från kravet på skyddsavstånd, enligt villkor 9.

D2. Beslut om undantag från kravet avseende placering av plattformar för det fall kablar/rörledningar spolas ner, enligt villkor 12.

D3. Beslut om krav för att fastställa marinarkeologiska objekts art och antikvariska status, enligt villkor 20.

D4. Beslut om längre intervall för översyn av beredskaps- och räddningsplanen, enligt villkor 24.

D5. Beslut om att lämna in förslag till program vid senare tid, enligt villkor 27.

D6. Beslut om åtgärder vid avveckling, enligt villkor 29.

Ärendet

Ansökan

Sökanden ansöker om tillstånd enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon till att i norra Skagerrak, inom det område som markerats på karta A i länsstyrelsens förslag till beslut, i Sveriges ekonomiska zon,

i. uppföra, driva och avveckla en energipark omfattande som mest 75 vindkraftverk med en totalhöjd om högst 370 meter över havsytan med tillhörande transformatorstationer, plattformar och tillhörande anläggningar, samt att

ii. framställa som mest 205 000 ton vätgas per år via elektrolysörer med tillhörande infrastruktur, antingen på respektive vindkraftsfundament (decentraliserad vätgasproduktion) eller på plattformar inom området (centraliserad vätgasproduktion) samt uppföra, driva och avveckla tillhörande intern infrastruktur,

allt i enlighet med vad som anges i tillståndsansökan och tillhörande ansökningshandlingar.

Sökanden yrkar vidare att regeringen

iii. meddelar att de anläggningsåtgärder som krävs för verksamheten ska vara utförda senast 15 år från dagen för när det sista tillstånd som krävs för uppförande och drift av energiparken har vunnit laga kraft,

iv. bestämmer att tillståndet ska gälla i 50 år från den dag sökanden anmäler till tillsynsmyndigheten att ett eller flera vindkraftverk tagits i drift, samt

v. fastställer en säkerhetszon om 50 meter kring respektive fundament.

Sökanden yrkar slutligen att regeringen förenar tillståndet med villkor om bl.a. samråd inför utformning av parken, undervattensbuller, sjöfart, marinarkeologi, avfall, beredskap- och räddningsplan, kontrollprogram samt avveckling och ekonomisk säkerhet. Sökanden yrkar vidare att regeringen godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen.

Den planerade verksamheten för energiparken Vidar utgår från att ett antal åtgärder och anpassningar vidtas i projektets anläggnings-, drifts- och avvecklingsskede. I avsnitt 13 i miljökonsekvensbeskrivningen anges ett antal skyddsåtgärder och projektanpassningar som omfattas av det allmänna villkoret.

Beskrivning av verksamheten

Den planerade energiparken Vidar är lokaliserad i norra Skagerrak, cirka 25 km väster om Väderöarna och cirka 35 km från den svenska fastlandskusten och omfattar ett 200 km^2 stort verksamhetsområde. Verksamhetsområdet är beläget inom svensk ekonomisk zon och gränsar i väst till Norges ekonomiska zon.

Energiparken kommer antingen att byggas som en traditionell vindkraftpark som producerar el som distribueras till land via exportkablar, eller som en energipark för produktion av vätgas som distribueras till land via rörledningar. Energiparkens totala installerade effekt beräknas uppgå till cirka 2 000 MW elenergi och ha potential att producera cirka 7,8 terawattimmar per år, motsvarande cirka 205 000 ton vätgas.

Vindkraftverken kommer att uppföras med flytande fundament.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår bl.a. följande.

Projektområdet för energiparken Vidar angränsar i söder till Natura 2000-området Bratten. Utmed kusten, cirka 13 km öster om projektområdet, finns Natura 2000-området Kosterfjorden-Väderöfjorden som också omfattar Kosterhavets nationalpark. Längs kusten finns vidare ett antal naturreservat och riksintressen för bl.a. naturvård, friluftsliv, kulturmiljövård och obruten kust. Det enda kända riksintresset som projektområdet delvis överlappar med är riksintresset för yrkesfisket som utgörs av fångstområde för räka. Närmaste farled som är utpekad som riksintresse för kommunikation ligger cirka 5 km öster om projektområdet och närmaste område av riksintresse för totalförsvarets militära del ligger cirka 19 km sydost om projektområdet.

Ett antal receptorer har identifierats och den potentiella påverkan har utvärderats. Här avses i huvudsak påverkan på bentisk fauna, fisk, marina

däggdjur, fåglar, fladdermöss, landskapsbild, rekreation och friluftsliv, kulturmiljö samt intressen som kommersiellt fiske och sjöfart.

För att minimera risken för negativa effekter och konsekvenser har ett antal projektanpassningar och skyddsåtgärder implementerats inom projektet. Dessa omfattar bl.a. anpassningar av projektområdet genom begränsning av var flytande fundament och anläggningsdelar får placeras.

Handläggningen hos länsstyrelsen

Regeringen beslutade den 16 december 2024 att ge länsstyrelsen i uppdrag att bereda ärendet. Efter att länsstyrelsen begärt vissa kompletteringar kungjordes ansökan varefter remissyttranden och yttranden inom ramen för Esbokonventionen inkom.

Yttranden har inkommit från myndigheter, länsstyrelser, kommuner, organisationer och enskilda.

Boverket, Statens energimyndighet, Hi3G access AB, Post- och telestyrelsen, RWE Renewables Sweden AB, Sveriges geologiska undersökning, Sjöfartsverket, Affärsverket svenska kraftnät, Swedavia, Telenor Sverige AB, Net4Mobility, Telia Sverige AB, Teracom, Trafikverket och Västkusten Båtförbund tillstyrker eller har inga synpunkter på ansökan.

BirdLife Sverige, Bohusläns museum, Fiskekommunerna, Försvarsmakten, Göteborgs Universitet, Havs- och vattenmyndigheten, Hällsö samfällighetsförening, Jordbruksverket, Kustbevakningen, Lysekils kommun, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Mareld Green Energy AB, Motvind Sverige, Myndigheten för civilt försvar, Naturvårdsverket, Orust kommun, Riksantikvarieämbetet, Statens geotekniska institut, Sveriges lantbruksuniversitet, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Strömstads kommun, Tanums kommun, Tjörns kommun, Transportstyrelsen, Vi svenska fiskare, Västra Götalandsregionen och tre privatpersoner har avstyrkt ansökan eller kommit med synpunkter.

Sökanden har bemött synpunkter och har i vissa delar justerat sin ansökan utifrån inkomna yttranden.

Länsstyrelsen överlämnade den 14 april 2026 ett förslag till regeringsbeslut rörande sökandens ansökan. Länsstyrelsen föreslår att tillstånd meddelas och att det ska förenas med ett antal villkor.

Gränsöverskridande samråd

I enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) har samråd beträffande verksamhetens potentiella gränsöverskridande påverkan genomförts med Norge och Danmark. Esbosamrådet har samordnats av Naturvårdsverket.

Yttranden har inom ramen för samrådet inkommit från flera norska myndigheter och organisationer, framför allt i frågor om påverkan på landskapsbilden vid norska kusten samt fisk och yrkesfiske. Sökanden har bemött inkomna synpunkter.

Handläggningen hos regeringen

Sökanden har fått möjlighet att yttra sig över länsstyrelsens beslutsförslag, och framfört synpunkter på och justeringar av länsstyrelsens föreslagna villkor om bl.a. hinderbelysning, oexploderad ammunition samt beredskaps- och räddningsplan.

Skälen för regeringens beslut

Prövningens omfattning

Regeringen ska pröva frågan om tillstånd kan ges enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft och vätgasframställning i norra Skagerrak inom Sveriges ekonomiska zon. Vid prövningen ska regeringen tillämpa bl.a. 2–4 kap., 5 kap. 3–5 och 18 §§, 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken (jfr 6 § lagen om Sveriges ekonomiska zon).

Miljökonsekvensbeskrivning

Regeringen konstaterar att sökanden har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Regeringen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen med de kompletteringar som gjorts uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Genom detta beslut slutför regeringen miljöbedömningen i enlighet med vad som anges i 6 kap. 43 § miljöbalken.

Gränsöverskridande samråd

Regeringen anser att sökanden på ett tillräckligt uttömmande och grundligt sätt bemött de synpunkter som lämnats inom ramen för samrådet. De norska remissinstanserna har huvudsakligen lämnat synpunkter avseende påverkan på landskapsbilden vid norska kusten samt fisk och yrkesfiske.

Regeringen bedömer att påverkan till största del blir liten eller försumbar då stora eller hela delar av vindkraftverken inte blir synliga från Norge. Energiparken Vidar bedöms medföra en försumbar gränsöverskridande påverkan på det danska och norska yrkesfisket.

Regeringen bedömer att kraven på samråd enligt Esbokonventionen är uppfyllda.

Tillåtlighet

Inledning

För att kunna ge tillstånd till en vindkraftpark i svensk ekonomisk zon krävs att de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken, hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt bestämmelser om miljökvalitetsnormer i 5 kap. 3-5 och 18 §§ samma balk är uppfyllda (jfr. 6 § lagen om svensk ekonomisk zon).

I ärendet har framförts invändningar om vilka miljöeffekter den ansökta verksamheten kan leda till. Synpunkterna har huvudsakligen rört påverkan på bentisk fauna, fisk, marina däggdjur, fåglar, fladdermöss, landskapsbild, rekreation och friluftsliv samt kulturmiljö. Det har också framkommit motstående intressen till den sökta verksamheten.

Regeringen har därmed att pröva den sökta verksamhetens lokalisering och påverkan på andra motstående intressen. I detta ingår att även pröva vilka försiktighetsmått och skyddsåtgärder som behövs för att lokaliseringen ska vara lämplig. En avvägning behöver ske mellan de motstående intressen som finns till en etablering av vindkraftparken.

Val av plats

För en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön,

2 kap. 6 § första stycket miljöbalken. När det gäller att bedöma frågan ur ett hushållningsperspektiv behöver detta bedömas i relation till de motstående intressena i områdena.

En utbyggnad av elproduktion till havs i den storleksordning som nu avses innebär ofrånkomligen en avvägning mellan energiutvinning och andra motstående intressen. Uppfyllandet av de klimatpolitiska målsättningarna och regionens stora behov av fossilfri energi utgör ett angeläget allmänt intresse och förutsätter en utbyggnad av vindkraftverk till havs. Den energipolitiska och miljömässiga nyttan av projektet, som avser ett tillskott av fossilfri energiproduktion på upp till 7,8 terawattimmar per år, väger därmed tungt vid avvägningen gentemot risken för den skada som parken kan innebära för natur- och kulturmiljövärden samt riksintressen.

Sökanden har även under handläggningen justerat sin tillståndsansökan genom att minska antalet vindkraftverk och ta bort vissa områden för vindkraftverk och anläggningsdelar med hänsyn till synbarhetspåverkan och påverkan på bottensamhällen.

Avvägningen mellan den ansökta verksamheten och övriga intressen redovisas under respektive avsnitt nedan.

Planförhållanden

Den nu gällande havsplanen för Västerhavet beslutades av regeringen den 10 februari 2022.

Den planerade verksamheten ligger inom området Norra Västerhavet (V342), utpekat för generell användning. Detta innebär att ingen speciell användning har företräde. Dock har till exempel yrkesfisket och sjöfarten företräde där dessa intressen är angivna i havsplanen. I den sydöstra delen av havsplaneområdet, där energiparken Vidar delvis planeras, anges användning för yrkesfiske. I denna del ska förutsättningar för att bedriva yrkesfisket bibehållas och god tillgänglighet för yrkesfiskefartyg till hamnar och fiskeområden beaktas. Inom havsplaneområdet finns även områden utpekade med särskild betydelse för sjöfart. Dessa ligger dock utanför planerat område för energiparken.

Havs- och vattenmyndigheten har 2025 lämnat ett nytt förslag till havsplan till regeringen för beslut. Regeringen har ännu inte antagit Havs- och vattenmyndighetens förslag.

Regeringen bedömer att ansökan inte strider mot intentionerna i gällande havsplan.

Natura 2000-områden

Direkt söder om verksamhetsområdet ligger Natura 2000-området Bratten. Länsstyrelsen har i beslut den 1 april 2026 lämnat Natura 2000-tillstånd för energiparken Vidars påverkan på ovan nämnda Natura 2000-område (dnr 27400–2024). Regeringen bedömer att energiparken inte riskerar att påverka något annat Natura 2000-område.

Bottensamhällen

För bottensamhällen är det framför allt sedimentspridning och fysiska ingrepp på botten som innebär negativ påverkan. Havsbotten inom projektområdet har skannats och det har konstaterats att projektområdet till största del består av mjukbotten med inslag av hårdbottenstrukturer i vissa områden. Hårdbottenmiljöerna har inte närmare inventerats efter ovanlig bottenfauna men ett större område har tagits hänsyn till i ansökan och skyddsavstånd till hårdbotten kan regleras med villkor. Inventeringar av mjubottenfauna inom projektområdet har visat på ovanligt många arter och hög täthet av rödlistade piprensare och associerade arter. Inom identifierade trålrefuger kopplade till hårdbotten och vrak krävs ytterligare undersökningar av botten innan anläggningarbeten får lov att vidtas. Under förutsättning att föreskrivna villkor (villkor 9, 10, 11, 12) iakttas bedöms ingen otillåten negativ påverkan uppstå varken på hårdbotten eller mjukbotten inom projektområdet under anläggningsskedet. Under driftskedet förväntas ingen negativ påverkan ske vid normal drift.

Regeringen bedömer att det är möjligt att med det underlag som finns i ansökan och föreskrivna villkor tillåta energiparken Vidar med avseende på påverkan på bottensamhällen.

Fågel och fladdermöss

Birdlife Norge samt flera norska kommuner har framfört att det finns en betydande fågelmigration genom projektområdet, något som inte framgått av sökandens ansökan. Naturvårdsverket anser att avsaknaden av inventeringar i området föranleder att tillståndet borde förenas med driftsvillkor för att skydda migrerande fåglar och fladdermöss. Västra Götalandsregionen anser att ett latent krav på stoppreglering av verken under gynnsamma

migrationsförhållanden för fladdermöss inom migrationsperioderna ska föreskrivas som villkor.

Sökandens egna undersökningar från parkområdet visar inte på någon betydande migration av fågel eller fladdermöss. Radarstudier genomförda vid kända utflygningspunkter för migrerande fåglar tyder inte heller på att några dominerande migrationsstråk går i riktning mot Vidar. Arter som typiskt sett migrerar längs vissa förutbestämda rutter följer i första hand kusterna för att sedan ta kortaste vägen över till sin destination när det inte längre finns någon kustlinje att följa. Vissa arter följer dock inte kusterna lika tydligt utan migrerar på bredare front. För dessa arter uppstår då inte heller lika tydliga migrationsstråk vilket får till följd att inget specifikt havsområde är extra viktigt för dessa arters migration.

Länsstyrelsen har berett flera stora havsvindsparker i Skagerrak åt regeringen och erfarenheterna från dessa prövningar har inte indikerat att det nu aktuella parkområdet skulle vara föremål för någon omfattande migration för vare sig fåglar eller fladdermöss.

Regeringen bedömer att det är möjligt att med det underlag som finns i ansökan tillåta energiparken med avseende på påverkan på fåglar och fladdermöss. Det saknas skäl att föreskriva särskilda villkor för att begränsa påverkan vid väderförhållanden som försvårar migration under vår och höst. Det finns däremot skäl att övervaka fåglar och fladdermöss inom området. Det görs lämpligast inom ramen för ett undersökningsprogram (villkor 27).

Marina däggdjur och fisk

Göteborgs universitet har belyst svårigheterna med att bedöma långsiktiga konsekvenser från energiparken då det är svårt att förutse. Havs- och vattenmyndigheten har yttrat sig över behov av en långsiktig och regelbunden kontroll och uppföljning av miljöpåverkan. För att hålla påverkan på den marina miljön inom acceptabla nivåer bedömer Havs- och vattenmyndigheten att villkor gällande lämpliga skyddsåtgärder är nödvändiga, samt villkor för uppföljning genom undersökningsprogram.

Branschorganisationen Vi svenska fiskare har framfört att det finns osäkerheter kring energiparkens påverkan på fisk. Sökanden har som svar framfört att deras bedömning är att det finns god kunskap om påverkan från havsbaserad vindkraft, särskilt från andra europeiska länder.

Av ansökan framgår att den uppskattade förekomsten av tumlare inom området för Vidar med buffertzon kan antas vara något lägre än generellt för Skagerrakpopulationen med en densitet på 0,43 individer/km^2. Inga kalvar observerades under genomförda undersökningar inom området vilket indikerar att Vidar inte är av särskilt värde för tumlare med kalv. Underlaget bedöms vara tillräckligt för att kunna bedöma påverkan på marina däggdjur och fisk. Risken för olägenheter kan trots det inte uteslutas. Det krävs mer uppföljning av beståendet för att följa upp påverkan av en flytande energipark i Skagerrak. Det bör därför finnas ett uppföljningsprogram för fisk, skaldjur och tumlare för att komplettera den kunskap som finns.

Regeringen anser att det är möjligt att reglera påverkan från energiparken så att den kan tillåtas med avseende på marina däggdjur och fisk. Villkor ska finnas både för anläggningsbuller, undervattensbuller vid drift samt för akustiska positioneringssystem (villkor 3 till 8). Uppföljning av faktorer som riskerar att påverka marina däggdjur och fisk ska ingå i verksamhetens kontrollprogram (villkor 28).

Marinarkeologi

Riksantikvarieämbetet och Bohusläns museum har framfört att förekomst av fornlämningar inte är tillräckligt utredd och att kunskapen om utbredningen av de marinarkeologiska objekten är otillräcklig (skyddsavstånd). Riksantikvarieämbetet önskar ett skyddsavstånd på 1 000 meters radie, inom vilket anläggningsarbeten måste samrådas med länsstyrelsen enligt ett uppställt villkor.

Sökanden har genomfört en arkeologisk utredning steg 1 enligt kulturmiljölagen. Regeringen bedömer att objekten är tillräckligt geografiskt begränsade, vilket betyder att ett tillräckligt skyddsområde är en generell 100 meters radie. Bottenarbeten inom en 100 meters radie ska samrådas med länsstyrelsen och utgör anledning till att utreda de marinarkeologiska objektets antikvariska status, det vill säga om objektet är en fornlämning eller inte (villkor 20).

Regeringen bedömer att energiparken Vidar kan tillåtas med avseende på skydd för påverkan på forn- och kulturlämningar, förutsatt att föreskrivna villkor följs (villkor 19 och 20). Ingrepp i fornlämning tillståndsprövas i enlighet med 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Hushållningsbestämmelserna

Kulturmiljövård

Riksantikvarieämbetets anser att antalet vindkraftverk bör begränsas till 66 verk för att begränsa skadan på kulturmiljövårdens riksintressen Koster [O72] och Kalvö-Lindö-Trossö [O73].

Regeringen bedömer att den visuella påverkan på refererade riksintressen och dessas värden är marginell. Inget av de båda riksintressena är av sådan karaktär eller omfattas av sådan värden att en marginell visuell påverkan bedöms leda till betydande negativa konsekvenser. Sammantaget gör regeringen bedömningen att energiparken Vidar kan tillåtas med avseende på påverkan på kulturmiljövård i sökt omfattning.

Naturvård, friluftsliv och obruten kust

Bohusläns museum framför att vindkraftparken skulle få en påverkan på landskapsbilden och de värden som är förknippade med en obruten kustlinje. Även Tanums kommun anser att anläggningen ger stor påverkan på Tanum visuellt och kan därför inte tillstyrka parken. Strömstad kommun framför att stor hänsyn ska tas till rekreationsvärden.

Regeringen bedömer att naturvärdena inte påverkas på så stora avstånd från riksintresset som det aktuella parkområdet är placerat. För riksintresset för friluftsliv innebär parken en visuell påverkan från delar av riksintresseområdena. Parken upptar dock bara en begränsad del av horisonten och är inte synbar i alla väderstreck. Parken kommer från många platser inom riksintresset inte heller synas då det kommer vara skymt av öar. Flertalet av de utpekade aktiviteterna som ska företas inom riksintresseområdena påverkas inte heller negativt av en visuell påverkan vid horisonten. Sammantaget gör regeringen bedömningen att energiparken Vidar kan tillåtas med avseende på naturvård och friluftsliv.

Hänsyn till landskapets egenhet är av särskild vikt för norra Bohuslän eftersom denna kustzon omfattas av riksintresseområdet Obruten kust med dess samlade natur- och kulturmiljövärden. Energiparken Vidar kommer inte att placeras inom riksintresseområdet men kommer att vara synlig och påverka området.

Sökanden har under beredningen av ärendet anpassat sin ansökan till att omfatta ett färre antal verk och justerat placeringen inom parkområdet.

Ändringarna innebär lägre synbarhet vilket resulterar i en begränsad visuell påverkan sett till helhetsperspektivet. Enligt regeringens bedömning innebär den justerade ansökan och föreskrivet villkor (villkor 13) att riksintresset nu tillgodoses i sådan utsträckning att påtaglig skada inte uppkommer på områdets natur- och kulturvärden, och att energiparken därmed kan tillåtas.

Yrkesfiske

Inom det område där energiparken planeras att etableras bedrivs fiske efter nordhavsräka, havskräfta och fisk. Energipark Vidar överlappar dessutom med utpekat riksintresse för räkfiske, Norra Skagerrak utsjöområde, RI YF 18 HP. Hela riksintresset är cirka 1112 km^2 stort och sträcker sig från Tjörn upp till Tanumshede helt inom den svenska ekonomiska zonen, vilket innebär ett cirka 5 procent överlapp i den nordligaste delen.

Flera remissinstanser anser att parken innebär ett påtagligt försvårande av yrkesfiskets bedrivande. Jordbruksverket anser att, om tillstånd ändå lämnas, ska villkor beslutas dels om ersättning till yrkesfisket för de förlorade landningsvärden som etableringen medför, dels om att yrkesfiskets producentorganisationer ska inkluderas i samråd om den slutgiltiga utformningen av parken för att om möjligt begränsa negativa konsekvenser. Fiskekommunerna påpekar vikten av fortsatt dialog och samverkan mellan berörda aktörer för att möjliggöra en välavvägd utveckling där både energiomställning och ett livskraftigt yrkesfiske kan rymmas i framtida havsplanering. Branschorganisationen Vi svenska fiskare förutsätter att sökanden ska ersätta fiskare så att de hålls skadeslösa under den tid de påverkas.

Havs- och vattenmyndigheten har i sitt beslut om utpekande av riksintresset yrkesfiske haft som utgångspunkt att fiske är en areell näring för livsmedelsproduktion och är det som ska skyddas. Skyddet syftar till att tillse en livskraftig, hållbar och långsiktig livsmedelproduktion från havet. Förbud mot trålning leder visserligen till en negativ påverkan på bedrivandet av yrkesfiske inom parken då fångstområden uteblir, samtidigt leder den minskade användningen av aktiva redskap till att bottensamhällen ges möjlighet att växa till i förmån för bättre ekosystemfunktioner och fiskreproduktion. Den direkta påverkan för yrkesfiskets möjligheter till att tråla inom riksintresset kommer därtill att begränsas genom att parken enbart utgör cirka 5 procent av hela riksintresseområdet.

Riksintresset yrkesfiske inom det aktuella avgränsade området och dess närhet påverkas negativt av vindkraftsetableringen. För att mildra konsekvensen av en direkt påverkan för yrkesfiskarna har länsstyrelsen föreslagit ett villkor, som sökanden har godtagit, om att sökanden ska bidra till att bekosta utredningar och eventuell omställning av fiskemetoder, teknisk utrustning så att områdets potential som alternativ livsmedelsproduktion kan utvärderas. Regeringen bedömer att villkoret är lämpligt (villkor 25). Regeringen bedömer att villkoret även ska omfatta vattenbruk, då potential för alternativ livsmedelsproduktion i havsområden finns. Vattenbruk innebär till exempel odling av alger, ostron, musslor och fisk.

Eftersom det är av stor vikt att området ska kunna bidra till livsmedelsproduktion också i framtiden är det angeläget att samexistens mellan energiutvinning och livsmedelsproduktion möjliggörs. Regeringen konstaterar att en fortsatt dialog med yrkesfiskets producentorganisationer för att utreda anpassningar av parken för att minimera påverkan på yrkesfisket samt möjligheter för att utveckla ett fortsatt fiske är viktigt. Det är vidare viktigt att följa fisk- och skaldjursbeståndens utveckling i och runt vindkraftparken. Detta får även tolkas vara i linje med vad Tjörns kommun har framfört om behovet av att den samlade påverkan på både ekosystem och yrkesfiskets långsiktiga möjligheter analyseras. Fisk och skaldjurs reproduktion samt vandringsmönster är en viktig aspekt att utvärdera. Regeringen bedömer att ett villkor om samråd bör föreskrivas (villkor 26 till 27).

Med ovan angivna skyddsåtgärder och villkor om samverkan, anpassningar samt beståndsuppföljning bedömer regeringen att verksamheten kan tillåtas i förhållande till yrkesfisket.

Sjöfart, farleder och kommunikationer

Sjöfarten i det ansökta verksamhetsområdet är begränsad och det finns inga uttalade farttygsstråk genom området. De närmaste riksintresseområdena för sjöfart är Oslofjorden-Skagen och Oslofjorden-Öresund, båda dessa ligger cirka 5 km öster om verksamhetsområdet. Avståndet till dessa riksintressen är betryggande. Den ansökta verksamhetens påverkan på sjöfartens intressen bedöms som liten.

Regeringen bedömer att föreskrivna villkor till skydd för sjöfart och flygtrafik är lämpliga (villkor 14 till 17). Eftersom energiparken är belägen i

norra Bohuslän, som är ett ur landskapsbildssynpunkt känsligt avsnitt av västkusten, så behöver påverkan från hinderbelysningen regleras i villkor. Villkor 16 innebär att sökanden har att följa teknikutvecklingen och gällande regler, så att påverkan från hinderbelysningen blir så liten som möjligt. Regeringen bedömer att villkoret säkerställer säkerhet för luftfarten och samexistens med Försvarsmaktens intressen.

Riskhantering och Seveso

Regeringen bedömer att underlaget och föreslagna villkor om oexploderad ammunition, hantering av avfall och skyddsåtgärder mot olja och annat avfall samt krav på beredskaps- och räddningsplan gör att riskerna utifrån dessa aspekter är acceptabla (villkor 18 och 21 till 24).

Sökanden framför att bottenundersökningar kommer att genomföras med inriktning mot bl.a. oexploderad ammunition. Regeringen bedömer att det behövs en tydlig tidsram, i detta fall en månad innan arbetena påbörjas, inom vilken verksamhetsutövaren ska lämna in en undersökning beträffande förekomst av oexploderad ammunition och andra stridsmedel där ingrepp i havsbotten kan komma att ske (villkor 22).

Både länsstyrelsen som remissinstans och Myndigheten för civilt försvar har påtalat vikten av rutiner för nödstopp och andra kritiska säkerhetsfunktioner. Enligt sökanden kommer dessa frågor ingå i beredskaps- och räddningsplanen i skälig omfattning. För att säkerställa att dessa frågor kommer att hanteras i beredskaps- och räddningsplanen bedömer dock regeringen att detta ska föreskrivas i villkor (villkor 24).

Sökanden har framfört att kraven enligt Sevesolagstiftningen ska prövas och hanteras inom ramen för denna prövning. Regeringen delar den uppfattningen. Hanteringen av vätgas inom projektområdet innebär att verksamheten kan komma att utgöra en så kallad Sevesoanläggning på den lägre kravnivån. Av 15 § lagen om Sveriges ekonomiska zon framgår att svensk lag ska tillämpas på anläggningar som uppförts inom Sveriges ekonomiska zon.

Länsstyrelsen har som remissinstans föreslagit ett villkor där syftet är att säkerställa att handlingsprogrammet ses över och uppdateras så att det speglar verksamhetens säkerhetsarbete i god tid, vilket i detta fall har bedömts vara tre månader innan anläggningen tas i drift. Myndigheten för

civilt försvar stödjer länsstyrelsens förslag. Sökanden har i sitt bemötande av länsstyrelsens förslag till beslut godtagit villkoret med en justering som tydliggör att det är länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet. Regeringen bedömer att villkoret med föreskriven lydelse är lämpligt (villkor 19).

Miljökvalitetsnormer för vatten

Enligt 17 § havsmiljöförordningen (2010:1341) ska god miljöstatus upprätthållas eller nås i hela Nordsjön. Enligt Havs- och vattenmyndighetens senaste statusbedömning av miljötillståndet i svenska havsmiljöer uppnås inte god status för flera deskriptorer, däribland deskription för tumlare, undervattensbuller och kontinuerligt buller för fisk.

Buller riskerar att störa eller skada marina däggdjur och fisk. För impulsivt undervattensbuller finns miljökvalitetsnormer i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön. Undervattensbuller omfattas av deskriptor 11. Kriterium D11C1 anger att den rumsliga fördelningen, den tidsmässiga varaktigheten och nivån av impulsiva ljudkällor från mänsklig verksamhet inte får överskrida nivåer som negativt påverkar populationer av marina djur. Det finns en indikator 11.1A med tröskelvärden, som anger att god miljöstatus nås när samtliga tröskelvärden nås inom bedömningsområdet. I HVMFS 2012:18 finns två specifika miljökvalitetsnormer om impulsivt undervattensbuller som ska bidra till att god miljöstatus nås, E2 och E3.

Energiparkens fundament riskerar att koloniseras av invasiva främmande arter som är ett hot mot den biologiska mångfalden då dessa arter kan slå ut befintliga arter och skapa obalans. Det finns en indikator C.1 i HVMFS 2012:18 som anger att nyintroduktion eller flyttning av främmande arter ska vara på en nivå som inte hindrar att god miljöstatus upprätthålls eller nås. Havs- och vattenmyndigheten har i yttrande framfört att det bör införas ett villkor om att havsvindparkens konstruktioner ska undersökas under driftsfasen för att upptäcka förekomst av eventuella invasiva arter. Sökanden menar att detta inte behövs då risken är försumbar.

Energiparken påverkar också våghöjden i området, vilket riskerar att leda till minskad omblandning som påverkar salthalten. Minskningen av våghöjden har också en direkt negativ påverkan på den hydromorfologiska parametern Vågregim som ingår i kvalitetsfaktorn Hydrografiska villkor (HVMFS

2019:25). Det finns därför en risk att verksamheten innebär en försämring av statusen för kvalitetsfaktorn i berörda vattenförekomster som i förlängningen försvårar uppnåendet av miljökvalitetsnormen. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har avstyrkt parken utifrån hur havsvindparker påverkar vindenergin som når havet genom det vindfält som bildas på läsidan av verken och påverkar omblandning och stratifiering. Sökanden har i ansökan angivit att vågpåverkan inne vid kusten ligger runt 0,25 procent minskad våghöjd. Regeringen bedömer att det underlag som framtagits i ansökan är tillräckligt och att påverkan av vindfält inte leder till en otillåten försämring eller äventyrande av uppnåendet av beslutade miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. 4 § miljöbalken.

För att god miljöstatus ska kunna nås och upprätthållas behöver normerna följas. Av ansökan framgår att sökanden kommer använda bullerdämpande tekniker. Därutöver behövs villkor om mjuk uppstart vid pålning vilket är viktiga åtgärder för att normerna E.2 och E.3 följs. För att uppnå norm C.1. krävs att åtgärder för att upptäcka invasiva främmande arter ingår i sökandens kontrollprogram. Utifrån rådande kunskapsläge och förutsatt att beslutet förenas med villkor avseende undervattensbuller och kontroll-program bedömer regeringen att miljökvalitetsnormerna för kust och hav inte får en otillåten försämring eller äventyras.

Sammantagen bedömning av tillåtligheten

Regeringen anser att den energipolitiska- och miljömässiga nyttan av projektet väger tungt då energiparken kan komma att bidra med ett tillskott av fossilfri energiproduktion. Etablering av havsbaserad vindkraft inom en snar framtid skulle ge ett viktigt tillskott till energiförsörjningen och för den regionala utvecklingen i stort. En utveckling i denna riktning behövs även för att nå klimatmålen och trygga en fortsatt positiv utveckling av näringslivet och arbetstillfällen. Det tillskott av fossilfri energiproduktion som denna energipark förväntas medföra har vägts mot den risk för skada som parken kan komma att innebära för andra viktiga intressen.

Den sökta verksamheten kommer i anläggnings-, drifts- och avvecklingsskedet att påverka miljön och en rad andra allmänna intressen, såsom ekologiskt känslig naturmiljö, yrkesfisket och kulturvärden. Med de föreskrivna villkoren bedöms denna påverkan minska.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att utredningen avseende lokaliseringen är tillräcklig och att verksamheten kan tillåtas, med de begränsningar och de föreskrivna villkor om försiktighetsmått som framgår av detta beslut samt vad sökanden i övrigt åtagit sig i ärendet. Den föreslagna platsen anses lämplig för att bedriva havsbaserad vindkraft.

Tillståndets förutsättningar

Igångsättningstid

Sökanden har yrkat på en igångsättningstid om 15 år och att tiden ska börja löpa när det sista tillstånd som krävs för uppförande och drift av energiparken har vunnit laga kraft. Sökanden har motiverat detta med att anläggande av en energipark innehåller många tidsmässigt svårberäkneliga moment och ett stort antal tillståndsprocesser där tidsåtgången kan vara svår att påverka för sökanden. Dessutom har sökanden anfört att ansökan även innefattar produktion av vätgas.

Regeringen anser att det är otydligt och rättsosäkert om igångsättningstiden ska vara avhängigt andra, därtill ospecificerade tillstånd. Igångsättningstiden bör i stället fastställas till en viss tid från detta beslut, för att det inte ska uppstå en situation där den vidare projekteringen avstannar i avvaktan på andra förhållanden än rent legala omständigheter. Regeringen anser därför att igångsättningstiden ska begränsas till 10 år från detta beslut, i enlighet med tidigare regeringsbeslut för havsvindkraft.

Tillståndets giltighetstid

Sökanden har yrkat på en giltighetstid om 50 år med hänsyn bl.a. till att ansökan omfattar produktion av vätgas som får ses som en teknisk innovation och att det bedöms finnas tekniska förutsättningar att driva anläggningen under 50 år.

Regeringen anser att tillståndet ska gälla 40 år från den dag verksamhetsutövaren anmäler till länsstyrelsen att verksamheten eller del av denna tagits i drift. Det överensstämmer med tidigare regeringsbeslut, och får anses vara rimligt med hänsyn till den förväntade livslängden för moderna vindkraftverk.

Särskilda villkor

Enligt 5 § tredje stycket lagen om Sveriges ekonomiska zon ska ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt, såsom att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter, främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser samt trygga säkerheten.

Villkor 1–6, 8–25 och 27–29 samt delegationsvillkor D1–D6 överensstämmer helt eller delvis med sökandens villkorsförslag. Regeringen bedömer att villkoren är lämpliga, men lämnar några kommentar till vissa villkor.

Villkor 2 - Samråd om placering av vindkraftverken

För att verksamheten ska vara förenlig med riksintresset för totalförsvaret ska den slutliga placeringen av vindkraftverken godkännas av Försvarsmakten.

Villkor 3 – Anläggningsbuller med hänsyn till tumlare

Havs- och vattenmyndighetens förslag till villkor kan godtas. Regeringen bedömer att villkoret är lämpligt, det reglerar den biologiska effekten som ska förhindras.

Villkor 4 – Anläggningsbuller, mjuk uppstart

Det är rimligt att skyddsplanen arbetas fram i kontrollprogrammet och utgör grunden för vilka skyddsåtgärder som bedöms motiverade för att begränsa påverkan på tumlare och andra marina djur i samband med att arbetena ska påbörjas.

Villkor 9 – Utformning med hänsyn till hårdbotten

Förekomst av prioriterade hårdbottenarter, som hornkoraller och svampdjur, är ovanlig. Om de förstörs eller begravs under anläggningsfas finns det därför en stor risk att dessa arter inte lyckas återkolonisera parkområdet. Det är därför motiverat med ett villkor om särskild hänsyn för dessa arter.

Villkor 10 – Utformning med hänsyn till mjukbotten

Inom projektområdet påträffas flera områden med höga tätheter av rödlistade piprensare och associerade mjukbottenarter. De arter som omfattas av villkoret är sällsynta längs hela Sveriges kust och påverkan på enskilda individer skulle för dessa arter kunna få en negativ inverkan även på

artens population. Villkoret är motiverat sett till de höga värden av mjukbottenfauna som påträffats inom verksamhetsområdet.

Villkor 11 – Utformning med hänsyn till hårdbotten

Villkoret skyddar området i sydöstra hörnet som pekats ut som skyddsvärt gällande hårdbotten och innebär att hårdbottenstrukturer kommer att ha erforderligt skydd utan att detta påverkar energiparkens genomförbarhet.

Villkor 13 – Utformning med hänsyn till synbarhet

Villkoret innebär att energiparkens utbredning minskas längs horisonten, vilket ger en reducerad synbarhet i förhållande till Obruten kust.

Villkor 14 till 17 – Samråd om sjöfart m.m.

Eftersom vindkraftparken är belägen i norra Bohuslän, som är ett ur landskapsbildssynpunkt känsligt avsnitt av västkusten, så behöver påverkan från hinderbelysningen regleras i villkor. Villkor 17 innebär att sökanden ska följa teknikutvecklingen och gällande regler så att påverkan från hinderbelysningen blir så liten som möjligt. Regeringen bedömer att villkoret är lämpligt och att det säkerställer säkerhet för luftfarten och samexistens med Försvarsmaktens intressen.

Villkor 19 och 20 – Marinarkeologi

Riksantikvarieämbetet har i sitt remissyttrande noterat vikten av att tydliggöra ett skyddsavstånd till kända marinarkeologiska objekt. Villkoret härrör således från Riksantikvarieämbetets villkorsförslag men med en nedjusterad geografisk omfattning för skyddsområde kring kända marinarkeologiska objekt. Dessa objekt är till karaktär och fysisk omfattning tillräckligt geografiskt begränsade. Regeringen bedömer att en ändamålsenlig generell gräns för skyddsområde är en 100 meter radie från centrumpunkt. Bottenarbeten inom 100 meters radie ska samrådas med länsstyrelsen och utgör anledning till att utreda den marinarkeologiska lämningens art och antikvariska status, det vill säga om det anses utgöra en fornlämning eller inte. Ingrepp i fornlämning tillståndsprövas i enlighet med 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Villkor 21 – Handlingsprogram för riskhantering och Seveso

Länsstyrelsen har som remissinstans föreslagit ett villkor där syftet är att säkerställa att handlingsprogrammet ses över och uppdateras så att det speglar verksamhetens säkerhetsarbete i god tid, vilket i detta fall har

bedömts vara tre månader innan anläggningen tas i drift. Myndigheten för civilt försvar har framhållit att de stödjer länsstyrelsens förslag. Regeringen bedömer att villkoret är lämpligt.

Villkor 22 och 23 – Oexploderad ammunition

Sökanden framför att bottenundersökningar kommer att genomföras med inriktning mot bl.a. oexploderad ammunition. Regeringen bedömer att det behövs en tydlig tidsram, i detta fall en månad från arbetets påbörjande, inom vilken verksamhetsutövaren ska lämna in en undersökning beträffande förekomst av oexploderad ammunition och andra stridsmedel inom de områden där ingrepp i havsbotten kan komma att ske.

Villkor 24 – Beredskaps- och räddningsplan

Både länsstyrelsen som remissinstans och Myndigheten för civilt försvar har påtalat vikten av rutiner för nödstopp och andra kritiska säkerhetsfunktioner. Sökanden hänvisar till att dessa frågor i skälig omfattning kommer ingå i beredskaps- och räddningsplanen. För att säkerställa att dessa frågor kommer att hanteras i beredskaps- och räddningsplanen bedömer regeringen att ett tillägg om detta ska göras i villkoret.

Villkor 25 – Stöd till anpassning för yrkesfiske och vattenbruk

Sökanden har godtagit det villkor som länsstyrelsen föreslagit om ekonomisk kompensation för utredningar av fiskemetoder eller teknisk utredning samt bekostande av eventuella omställningsmedel. Regeringen bedömer att villkoret även ska omfatta vattenbruk, då potential för alternativ livsmedelsproduktion i havsområden finns. Vattenbruk innebär till exempel odling av alger, ostron, musslor och fisk.

Villkor 26 – Yrkesfiske

Regeringen anser att ett villkor om samråd bör föreskrivas i likhet med vad som tidigare har föreskrivits i andra beslut om tillstånd till havsbaserade vindkraftparker. För att säkerställa möjligheten till livsmedelsproduktion i form av yrkesfiske och vattenbruk även i framtiden behöver verksamhetsutövaren och yrkesfiskets producentorganisationer samt vattenbruksorganisationer samverka för att möjliggöra samexistens.

Villkor 27 – Undersökningsprogram

Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Birdlife Sverige, Västra Götalands Regionen och Lysekils kommun har i olika grad

framfört att det finns ett behov av undersökningsprogram för att övervaka parkens effekter på naturmiljön. Flera norska instanser inom ramen för ESBO-samrådet har pekat på en betydande fågelmigration genom verksamhetsområdet. Sökanden har godtagit villkoret och regeringen bedömer att det är lämpligt.

Villkor 28 – Kontrollprogram

Sveriges Lantbruksuniversitet har betonat vikten av kunskapsuppföljning gällande effekter på pelagiska arter. Sökanden anser inte att Naturvårdsverket bör ingå som samrådspart vid upprättandet av kontrollprogrammet. Regeringen anser däremot att det är viktigt att Naturvårdsverket är en samrådande part för framtagandet av kontrollprogrammet, inte minst då myndigheten har haft synpunkter på att uppföljning av skyddsåtgärders effekter på fladdermöss och fåglar ska ingå. Kontrollprogrammet bör bl.a. innefatta invasiva främmande arter och undervattensbuller. Regeringen bedömer därför att villkoret är lämpligt.

Villkor 29 – Avveckling

Länsstyrelsen kommer enligt villkoret att få möjlighet att besluta om vilka övriga åtgärder som kan krävas för ett återställande. Regeringen bedömer att villkoret är lämpligt.

Ekonomisk säkerhet

Enligt 5 b § lagen om Sveriges ekonomiska zon får ett tillstånd för sin giltighet göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer säkerhet för kostnaderna för återställning m.m. Säkerheten ska enligt samma bestämmelse prövas av tillståndsmyndigheten och förvaras av länsstyrelsen i det län som närmaste del av Sveriges sjöterritorium ligger i. Sökanden föreslår ett belopp om 7 miljoner svenska kronor per uppfört vindkraftverk i 2024 års prisnivå. Regeringen anser att det belopp som sökanden föreslagit är tillräckligt. Den ekonomiska säkerheten ska godkännas av länsstyrelsen.

Tillsynsmyndighet

Enligt 8 § förordningen om Sveriges ekonomiska zon ska Kustbevakningen till skydd för den marina miljön utöva tillsyn över sådana verksamheter som avses i 5 och 9 §§ lagen om Sveriges ekonomiska zon. Regeringen får med stöd av 12 kap. 8 § regeringsformen medge undantag från föreskrifter i förordningar. Regeringen bedömer att länsstyrelsen i stället för

Kustbevakningen bör utöva tillsyn över den verksamhet som omfattas av detta tillstånd. Vid behov ska Kustbevakningen bistå länsstyrelsen med resurser för tillsynen.

Delegation

De föreskrivna villkoren innehåller bl.a. krav på undersökningsprogram, redovisningar och samråd i syfte att, allt eftersom projektet fortskrider och mer erfarenhet samlas, kunna göra mer detaljerade bedömningar av påverkan från verksamheten. Det förutsätter att regeringen delegerar till länsstyrelsen att fatta beslut om vissa angivna frågor.

Säkerhetszon

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor (18) om att skyddsavstånd ska finnas för delar av anläggningen med vätgasproduktion. Även Myndigheten för civilt försvar anser att skyddsavstånd bör föreskrivas i villkor.

Enligt 7 § lagen om Sveriges ekonomiska zon får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer till skydd för en konstgjord ö, anläggning eller annan inrättning som tillkommit med stöd av lagen meddela föreskrifter om en säkerhetszon med en utsträckning av högst 500 meter från öns eller inrättningens yttersida. Regeringen har inte meddelat några sådana föreskrifter. Det saknas därför förutsättningar att i detta ärende besluta om en säkerhetszon på det sätt som länsstyrelsen och Myndigheten för civilt försvar föreslår.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokhtari

Katrin Strömberg

Kopia till

Utrikesdepartementet/FMR
Försvarsdepartementet/EMF, ESS, ETU
Finansdepartementet/BA, SFÖ
Kulturdepartementet/KKM
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/FJR, TM, TP, US
Affärsverket svenska kraftnät
Energimarknadsinspektionen
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvarsmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Kammarkollegiet
Kustbevakningen
Myndigheten för civilt försvar
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Statens energimyndighet
Statens geotekniska institut
Sjöfartsverket
Statens maritima museer
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Sveriges geologiska undersökning
Transportstyrelsen
Naturhistoriska riksmuseet
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Lysekils kommun
Orust kommun
Sotenäs kommun
Strömstads kommun
Tanums kommun
Tjörns kommun